

ภาพรวมเศรษฐกิจไทย : วิกฤติปี 2552 และแนวโน้มในปี 2553

พรายพล คุ้มทรัพย์

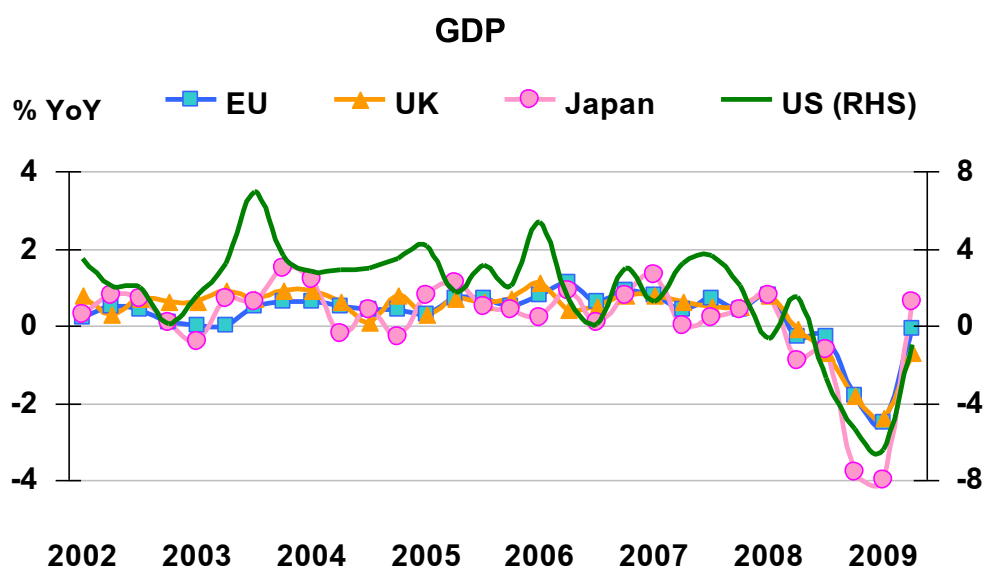
รุ่งนภา ไชยาสปัญญาสาร

1. ภาวะเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา

วิกฤตการเงินโลกเริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2551 จากการเก็งกำไรตราสารหนี้ที่เกี่ยวข้องกับภาคอสังหาริมทรัพย์ และการปล่อยสินเชื่อที่หละหลวมของสหรัฐฯ จนทำให้เกิดปัญหาการขาดทุนของวาณิชธนกิจรายใหญ่ในสหรัฐฯ อย่าง Bear Stearns ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในตลาดสินเชื่อของสหรัฐฯ และลุกลามไปถึงภาคสถาบันการเงิน จนสถาบันการเงินยักษ์ใหญ่อย่าง Lehman Brothers ประกาศล้มละลายในที่สุดในเดือนกันยายน 2551 ทำให้ภาวะการปล่อยสินเชื่อทั้งระบบของสหรัฐฯ ติงตัวอย่างรุนแรง

วิกฤตดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงของสหรัฐฯ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ต้องปรับลดกำลังการผลิตลงและจำเป็นต้องปรับลดคนงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งส่งผลลุกลามไปทั่วโลกตั้งแต่ปี 2551 หากพิจารณาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น พบว่าในปี 2551 เศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เริ่มได้รับผลกระทบดังกล่าว โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 3 ของปี 2551 เศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในโลกหดตัวอย่างรุนแรงในทิศทางเดียวกัน ดังแสดงในรูปที่ 1

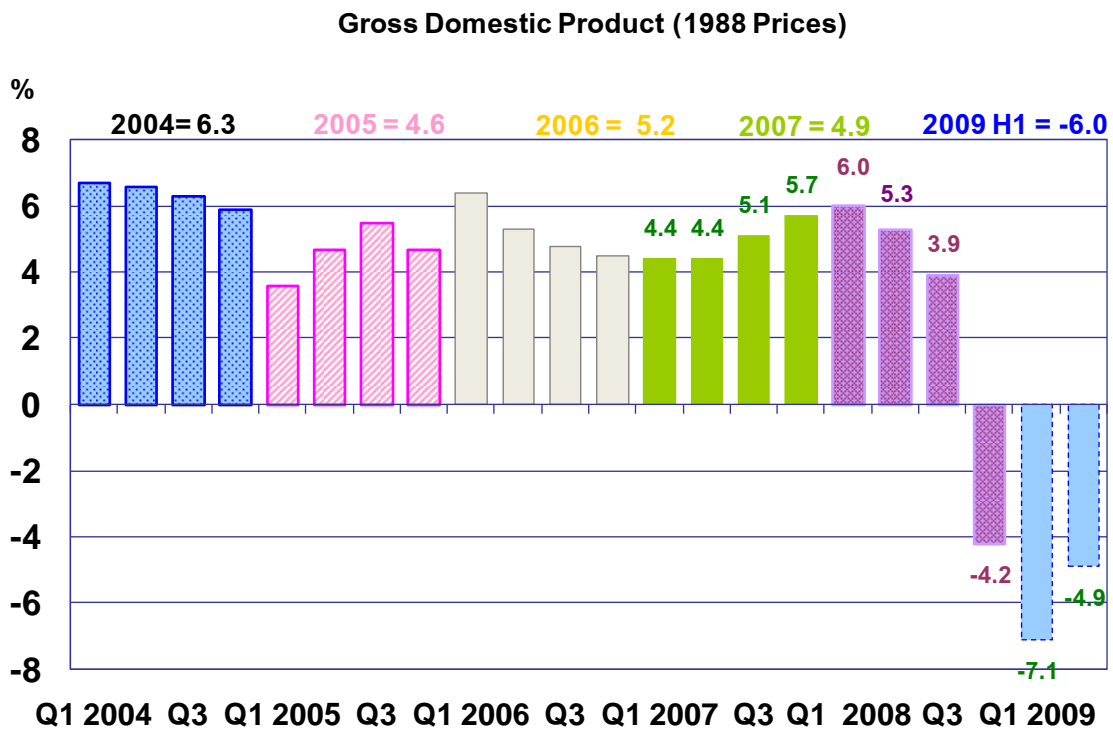
รูปที่ 1 GDP ของประเทศสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ



Source: Bloomberg

เศรษฐกิจไทยเริ่มได้รับผลกระทบตั้งแต่ ปลายปี 2551 โดย GDP ในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 หดตัวร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน และส่งผลต่อเนื่องมายังปี 2552 โดย GDP ในไตรมาสที่ 1 ปี 2552 หดตัวร้อยละ 7.1 ส่วน GDP ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2552 ยังคงหดตัวต่อไปอีกร้อยละ 4.9 (ต่ำกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเคยประมาณการไว้ที่ร้อยละ 5.4 เทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน) แต่เริ่มขยายตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า แสดงให้เห็นสัญญาณการทรงตัวของเศรษฐกิจไทย และ “ระดับ” ต่ำสุดของเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 1 ดังแสดงในรูปที่ 2 และตารางที่ 1

รูปที่ 2 GDP รายไตรมาสของประเทศไทย



Source : NESDB

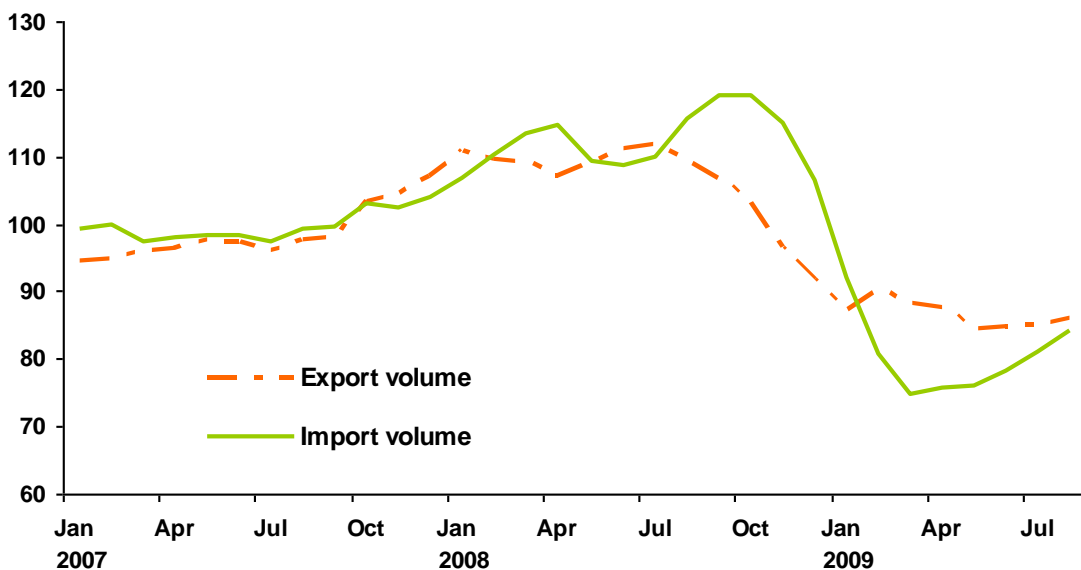
ตารางที่ 1 องค์ประกอบของ GDP ปี 2008 - 2009

Growth (%)	2008	2008				2009	
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
GDP	2.6	6.0	5.3	3.9	-4.2	-7.1	-4.9
Domestic Demand	1.9	3.1	1.7	1.4	1.5	-5.4	-3.6
Private Consumption	2.5	2.7	2.5	2.7	2.1	-2.5	-2.3
Private Investment	3.2	6.5	4.3	3.5	-1.3	-11.7	-16.1
Public Consumption	0.4	-0.4	-3.7	-2.9	11.0	3.6	5.9
Public Investment	-4.8	1.9	-5.2	-5.5	-10.2	-9.1	9.6
Net Exports	-1.1	7.4	33.6	4.5	-39.2	29.5	-10.3
Exports G&S	5.5	8.9	11.9	11.2	-8.9	-16.7	-21.8
Imports G&S	7.5	9.3	6.7	13.1	1.0	-31.6	-25.3
Change in Inventory (B.Bht)	61.2	17.5	-7.7	11.2	40.1	-67.9	-9.7
Source: NESDB							

หากพิจารณาภาคการส่งออกซึ่งเป็นกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย พบว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบผ่าน เข้ามายังภาคการส่งออกของไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นจากปริมาณการส่งออกที่หดตัวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ปี 2551 สอดคล้องกับการลดลงของปริมาณการค้าโลกและคำสั่งซื้อของประเทคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยไม่ว่าจะเป็น สหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน หดตัวลงตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2551 และส่งผลกระทบต่อจนถึงปี 2552 ดังแสดงในรูปที่ 3 และ 4

รูปที่ 3 ปริมาณการส่งออกและการนำเข้าของไทย

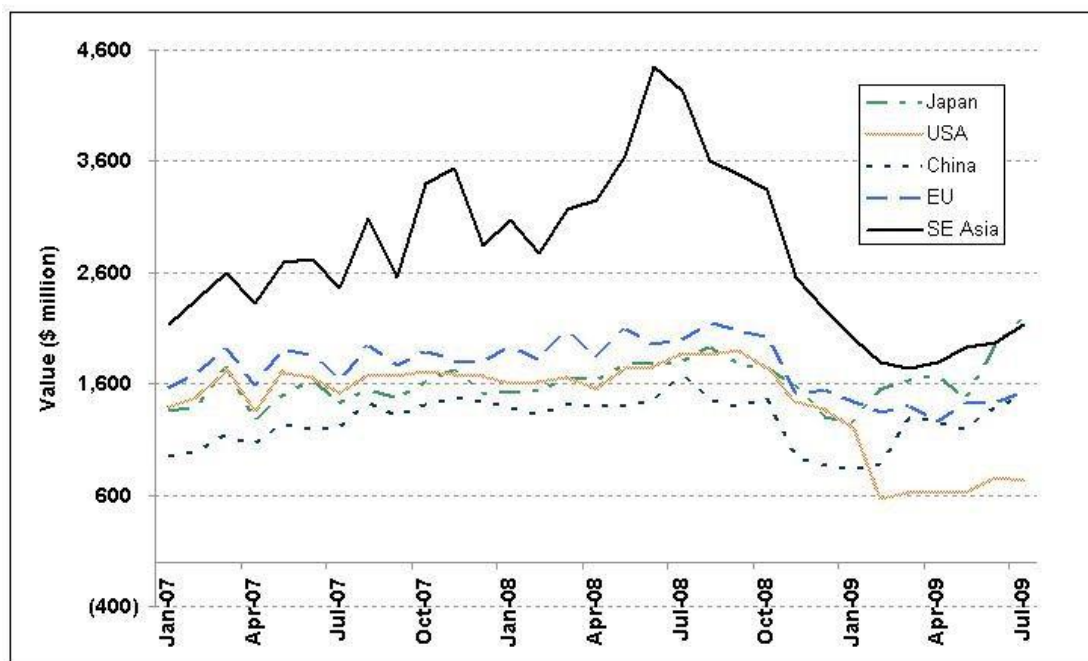
(SA, 3-m MA, Index 2007 = 100)



Source: Constructed from data of Customs Department

สำหรับการส่งออกล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2552 ยังคงหดตัวจากระยะเดียวกันปีก่อน ร้อยละ 17.9 ในอัตราที่ชะลอลง โดยเป็นการหดตัวในทุกหมวดโดยเฉพาะในหมวดสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง อาทิ ยานยนต์ และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

รูปที่ 4 มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ

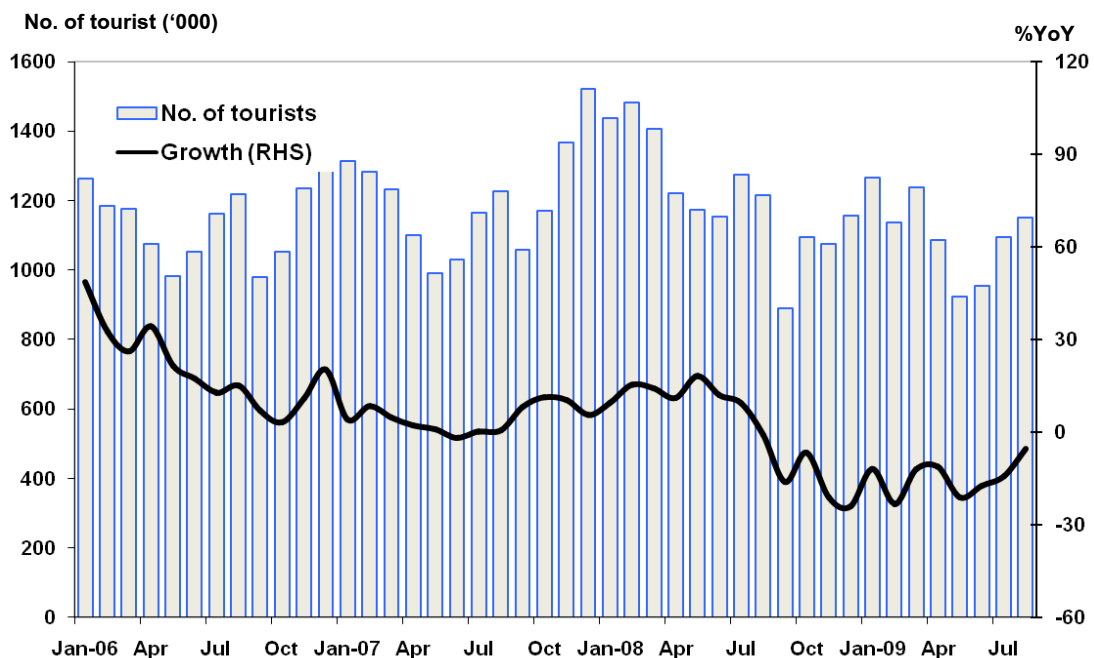


Source: Bloomberg

สำหรับภาคการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบอย่างมาก เช่นกัน โดยในเดือนกันยายน 2551 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 885,000 คน ลดลงร้อยละ 16.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน ขณะที่อัตราการเข้าพักโรงแรมในเดือนกันยายนลดลงมากจากร้อยละ 56.7 ในปีที่แล้ว มาอยู่ที่ร้อยละ 46.3 ในปีนี้ โดยมีสาเหตุมาจากทั้งปัญหาวิกฤตการเงินโลก และปัญหาความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลให้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 2 ถึง 14 กันยายน 2551 ทำให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างมากตั้งแต่ปลายปี 2551 มา จนถึงปี 2552 โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงครึ่งแรกของปี 2552 มีจำนวน 6.6 ล้านคน หดตัวร้อยละ 16.3 จากระยะเดียวกันปีก่อน ส่วนอัตราการเข้าพักโรงแรมปรับลดลง เมื่อเทียบกับ ระยะเดียวกันปีก่อนจากร้อยละ 47.7 มาอยู่ที่ร้อยละ 61.1 ตามการหดตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นสำคัญ

สาเหตุหลักสำคัญที่กระทบภาคการท่องเที่ยวไทย ได้แก่ การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะ เศรษฐกิจของประเทศที่เป็นตลาดนักท่องเที่ยวหลักของไทย การปิดสนามบินสุวรรณภูมิ สถานการณ์ปัญหาความไม่สงบภายในประเทศจากเหตุการณ์จลาจลของการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงกลางเดือนเมษายน 2552 และการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) 2009 ซึ่งเริ่มแพร่กระจายในประเทศแถบอเมริกาและยุโรปในเดือนมิถุนายน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลงอย่างมาก โดย ล่าสุดจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในเดือนสิงหาคม 2552 อยู่ที่ 1.15 ล้านคน หดตัวร้อยละ 5.3 จากระยะเดียวกันปีก่อน ส่วนอัตราการเข้าพักโรงแรมอยู่ที่ร้อยละ 49.4 ปรับลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 57.3

รูปที่ 5 จำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย

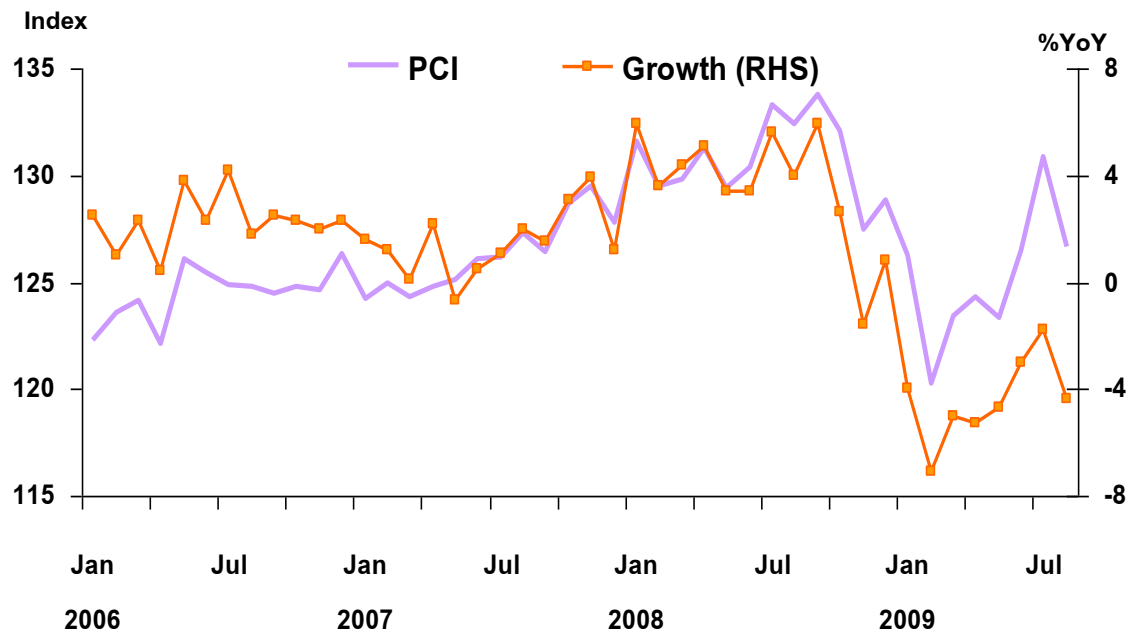


Source : Tourism Authority of Thailand

นอกจากนี้ วิกฤตการเงินโลกได้ส่งผลต่ออุปสงค์ภายในประเทศทั้งการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน โดยการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มชะลอลงในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 โดยในเดือนตุลาคม 2551 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนลดลงร้อยละ 1.1 จากเดือนก่อน สอดคล้องกับดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคโดยรวมในเดือนตุลาคมอยู่ที่ระดับ 75.8 ลดลงจากระดับ 76.8 ในเดือนก่อนหน้า หลังจากนั้น ดัชนีการอุปโภคบริโภคมีแนวโน้มหดตัวต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้นปี 2552 โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 7.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน และลดลงร้อยละ 4.8 จากเดือนก่อนหน้า สอดคล้องกับทิศทางรายได้เกษตรกรและความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ได้รับ

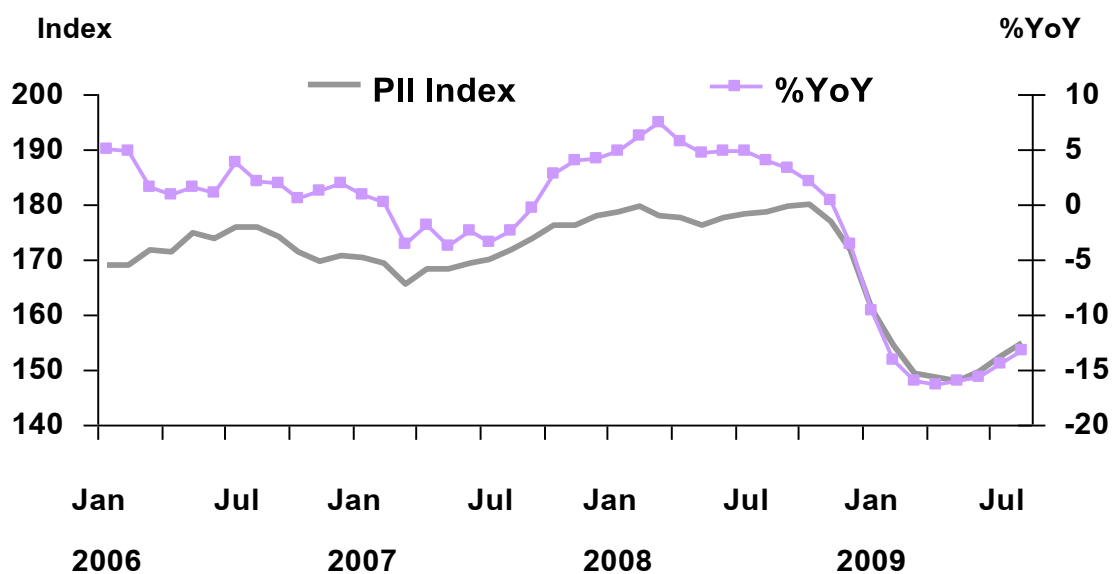
ผลกระทบจากความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและวิกฤตการเงินโลก อย่างไรก็ตามข้อมูลล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2552 แสดงให้เห็นดัชนีการบริโภคอุปโภคที่หดตัวลดลงจากระยะเดียวกันของปีก่อนที่อัตราร้อยละ 1.8 ซึ่งเป็นการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงมาก ดังแสดงในรูปที่ 6

รูปที่ 6 ดัชนีการบริโภคอุปโภคภาคเอกชน (Private Consumption Index)



Source : Bank of Thailand

รูปที่ 7 ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index)



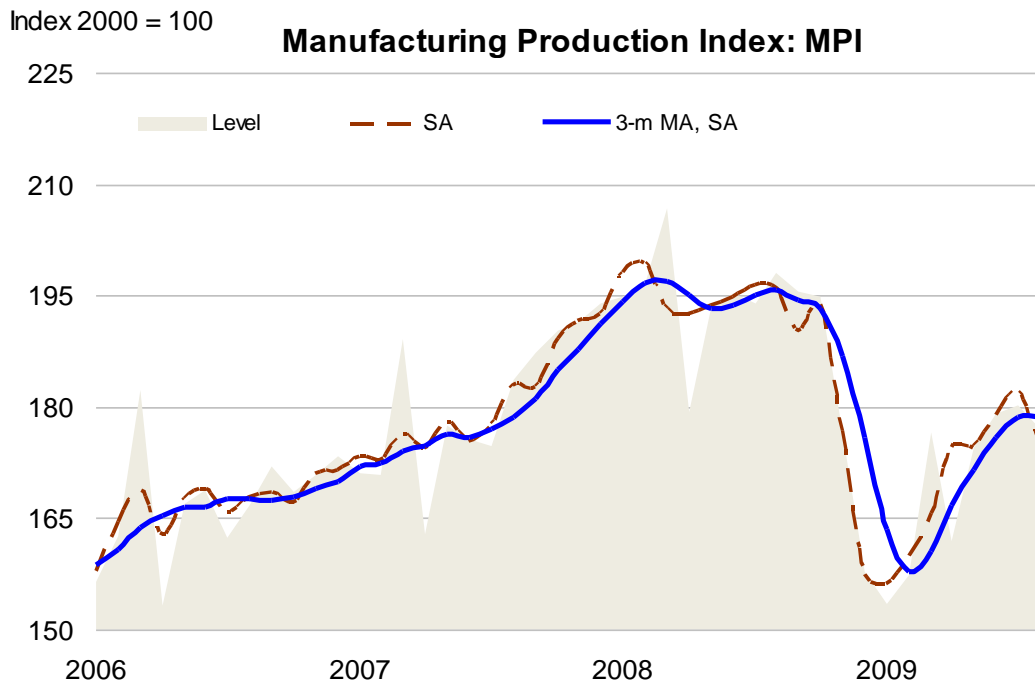
Source : Bank of Thailand

สำหรับการลงทุนภาคเอกชนในช่วงครึ่งแรกของปี 2552 หดตัวมากจากระยะเดียวกันปีก่อน โดยดัชนีการลงทุนภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 15.9 โดยเครื่องชี้ทุกตัวลดลง เนื่องจากผู้ประกอบการยังขาดความมั่นใจในสถานการณ์เศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2552 การลงทุนภาคเอกชนยังคงหดตัวต่อเนื่องในอัตราที่ลดลงที่ร้อยละ 13.3 (ประมาณการ) แต่ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 1.6 จากเดือนก่อนหน้า ซึ่งเป็นการขยายตัวที่เป็นบวกติดต่อกันต่อเนื่องเป็นเดือนที่สามนับจากวิกฤตการเงินโลกครั้งนี้ ดังแสดงในรูปที่ 7

การหดตัวของอุปสงค์ทั้งจากต่างประเทศและในประเทศเนื่องจากกำลังซื้อทั่วโลกลดลง ส่งผลต่อภาคการผลิตของ อุตสาหกรรมไทยเป็นอย่างมาก สะท้อนจาก การลดลงของ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) หดตัวมากในช่วงปลายปี 2551 โดยในเดือนพฤศจิกายน 2551 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหดตัวจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 6.6 โดยเป็นการหดตัวในเกือบทุกหมวดการผลิต อาทิ หมวดอิเล็กทรอนิกส์ หมวดอาหาร และหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า สอดคล้องกับการลดลงของอุปสงค์ต่างประเทศ และลดลงต่อเนื่องจนถึงเดือนมกราคม 2552 โดยส่วนใหญ่เป็นการลดลงในกลุ่มที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก หลังจากนั้นในเดือนมีนาคม 2552 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเมื่อปรับฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 2.5 จากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นการปรับตัวดีขึ้นเกือบทุกหมวดโดยเฉพาะหมวดอิเล็กทรอนิกส์ที่เริ่มมีคำสั่งซื้อจากต่างประเทศเข้ามา ส่งผลให้อัตราการใช้กำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรมในเดือนมีนาคมอยู่ที่ร้อยละ 61.7 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.6 ในเดือนก่อน เป็นที่น่าสังเกตว่าในเดือนพฤษภาคมการผลิตในหมวดอิเล็กทรอนิกส์เริ่มกลับมาขยายตัวเป็นครั้งแรก หลังจากที่หดตัวต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2551 สำหรับข้อมูลล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2552 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 10.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน เป็นการหดตัวเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2552 ทั้งนี้ เป็นผลจากปัจจัยชั่วคราว และอุปสงค์ที่ชะลอลง ดังแสดงในรูปที่ 8

การหดตัวของอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศส่งผลให้คำสั่งซื้อลดลง ผู้ผลิตสินค้าทุกหมวดอุตสาหกรรม อาทิ รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ ได้รับผลกระทบอย่างมากเนื่องจากไม่สามารถขายสินค้าได้ ส่งผลให้มีสินค้าคงคลังเหลือจำนวนมาก ผู้ประกอบการจึงมีความจำเป็นต้องปรับลดสต็อกสินค้าลงเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้

รูปที่ 8 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index)



Source : Bank of Thailand

สำหรับภาวะการจ้างงาน ตลาดแรงงานในช่วงปลายปี 2551 มีสัญญาณอ่อนตัวลงต่อเนื่อง สะท้อนจากอัตราการว่างงาน ที่เพิ่มขึ้น และการจ้างงานในภาคการผลิตยังคงหดตัว โดยในเดือน พฤศจิกายน 2551 ผู้ว่างงานมีจำนวนทั้งสิ้น 522,250 คน ซึ่งเมื่อคิดเป็นสัดส่วนของกำลังแรงงาน ทั้งหมด ทำให้อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.4 เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันปีก่อนที่ร้อยละ 1.1 และ ตลาดแรงงานยังคงอ่อนตัวต่อเนื่องมาจนปี 2552 อย่างไรก็ตามข้อมูลล่าสุดในเดือนกรกฎาคม 2552 ตลาดแรงงานเริ่มปรับตัวดีขึ้นสะท้อนจากจำนวนผู้ว่างงานที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยการจ้างงานมี จำนวนทั้งสิ้น 38.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน เป็นผลจากผู้ผลิตเริ่มมีการ ผลิตเพื่อชดเชยสินค้าคงคลังที่ลดลงมากในช่วงก่อนหน้า และบางธุรกิจได้เพิ่มการผลิตเพื่อตอบสนอง ต่อคำสั่งซื้อจากต่างประเทศที่เริ่มกลับมาขยายตัว รวมทั้ง การจ้างงานในภาคการผลิตที่กลับมา ขยายตัวเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2551 นอกจากนี้ การว่างงานในเดือนกรกฎาคมมีผู้ ว่างงานทั้งสิ้น 475.7 พันคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.2

2. นโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจ

นับตั้งแต่เกิดวิกฤตการเงินโลก ประเทศต่างๆทั่วโลกได้ดำเนินมาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การออกมาตรการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสภาพคล่องในประเทศ การเพิ่มทุนให้กับสถาบันการเงิน การค้ำประกันเงินฝากและเงินกู้ และการใช้จ่ายของภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจ มาตรการในประเทศสำคัญๆ สรุปได้ดังนี้

ประเทศสหรัฐฯ นับตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 เป็นต้นมา ธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed) ททยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Fed Funds Rate) จากร้อยละ 5.25 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.0 ในเดือนตุลาคม 2551 ต่อมาเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2551 ได้ประกาศใช้ Fed Funds Target Range ที่ร้อยละ 0 ถึง 0.25 จนถึงปัจจุบันแทนการใช้ Fed Funds Target ที่เคยใช้อยู่เดิม

นอกจากนี้ได้ออกมาตรการซื้อตราสารหนี้ที่เป็น toxic asset ออกจากระบบผ่านโครงการ Troubled Asset Relief Program (TARP) เช่น การเข้าซื้อ Mortgage Backed Securities (MBS) จาก Fannie Mae และ Freddie Mac เพื่อช่วยสนับสนุนเสถียรภาพของตลาดการเงิน รวมถึงการเข้าซื้อตราสารหนี้ระยะยาวของรัฐบาลเพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพของอัตราดอกเบี้ย

ทางการสหรัฐฯยังให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่ภาครัฐกิจและภาคครัวเรือน ผ่านโครงการ Term Asset-Backed Securities Loan Facility (TALF) รวมมูลค่าถึงกว่า 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมถึงการให้สภาพคล่องดอลลาร์แก่ธนาคารกลางประเทศต่างๆซึ่งรวมธนาคารกลางยุโรป ญี่ปุ่น และเกาหลี

ภาคสถาบันการเงินสหรัฐฯ (Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)) ออก Temporary Credit Guarantee Program สำหรับ newly-issued senior unsecured debt และ noninterest-bearing transaction account เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้นักลงทุน

สภาองเกรสผ่านร่างงบประมาณ Fiscal Stimulus Package จำนวน 787 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นประมาณร้อยละ 5.5 ของ GDP เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2552 ส่วนใหญ่เป็นเงินโอนให้แก่ รัฐบาลท้องถิ่นเพื่อสาธารณูปโภคและอื่นๆ และการให้ Tax Rebate

กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ธนาคารกลางยุโรป (ECB) ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Refinancing Rate) อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนตุลาคม 2551 เป็นต้นมา จากร้อยละ 4.25 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.0 ในเดือนมิถุนายน 2552 และประกาศเข้าซื้อ Covered Bonds ตามมาตรการ Quantitative Easing เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการรักษาเสถียรภาพของอัตราดอกเบี้ย

ธนาคารกลางอังกฤษ (BOE) ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (BOE Official Bank Rate) อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 เป็นต้นมา จากร้อยละ 5.75 มาอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ในเดือนมิถุนายน

2552 และได้ประกาศ Asset Purchase Programme ซึ่งเป็นการเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรของภาคเอกชน

นอกจากนี้ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจรวมมูลค่า 2.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผ่านทางมาตรการทางด้านภาษีและโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ประเทศญี่ปุ่น ธนาคารกลางญี่ปุ่น (BOJ) ปรับลดอัตราดอกเบี้ย จากร้อยละ 0.5 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2551 จนเหลือร้อยละ 0.1 ณ วันที่ 22 มกราคม 2552 และเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลระยะยาวปีละ 21.6 ล้านล้านเยน

นอกจากนี้ได้ซื้อหุ้นกู้ภาคเอกชน (Corporate Bonds) หุ้นของธนาคารพาณิชย์ และ Asset Backed Commercial Paper เพื่อเป็นการช่วยเหลือสถาบันการเงิน รวมถึงการเข้าซื้อตราสารหนี้ (loans on deeds) ของภาครัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นที่ถือโดยสถาบันการเงิน รวมทั้งของภาคเอกชนที่รัฐบาลค้ำประกัน

รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจประจำปีงบประมาณ (มีนาคม 2552 ถึง เมษายน 2553) มูลค่า 15.4 ล้านล้านเยน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.1 ต่อ GDP

ประเทศจีน ธนาคารกลางจีนปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 7.47 ในเดือนกันยายน 2551 จนเหลือร้อยละ 5.31 ในเดือนธันวาคม 2551 และได้ทยอยปรับลด Reserve Requirement ลงตั้งแต่เดือนกันยายน 2551 รวมทั้งได้รับค้ำประกันเงินฝากในสถาบันการเงินของรัฐเต็มจำนวน

รัฐบาลจีนได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจมูลค่ารวมกว่า 5.8 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมุ่งเน้นการลงทุนในโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานและสวัสดิการสังคม และได้ออกมาตรการส่งเสริมการส่งออก อาทิ การลดภาษีสินค้าส่งออกเป็นร้อยละ 0 พร้อมมาตรการสนับสนุนทางการเงินให้แก่ผู้ส่งออก เพื่อปรับบทบาทให้จีนเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่โดยอาศัยจังหวะเวลาในช่วงวิกฤตดังกล่าว รวมทั้งผ่อนคลายกฎระเบียบ FDI โดยอนุญาตให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถอนุมัติธุรกรรม FDI ที่มีวงเงินไม่เกิน 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้

สำหรับประเทศไทย จากวิกฤตการเงินโลกที่ส่งผลอย่างรุนแรงต่อภาวะเศรษฐกิจไทยนั้น รัฐบาลได้ใช้นโยบายการคลังแบบผ่อนคลาย ในการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจในระยะแรก (Stimulus Package 1 หรือ SP1) เพื่อบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่มีต่อเศรษฐกิจไทย รวมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโดยตรง และกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยของภาครัฐและเอกชนให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มโดยมีโครงการที่อยู่ในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะแรกทั้งหมด 18 โครงการ รวมเป็นเม็ดเงินกว่า 280,000 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วย งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เป็นจำนวน 117,000 ล้านบาท การประกันราคาพืชผลจำนวน 124,000 ล้านบาท และมาตรการปรับลดภาษีจำนวน 40,000 ล้านบาท

โครงการต่างๆ ในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะแรก รัฐบาลคาดว่าจะสามารถช่วยพยุงเศรษฐกิจไทยให้ผ่านพ้นสภาวะเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรงในระยะ 3 - 9 เดือนแรกของปี 2552 ได้ อย่างทัน่วงที โดยเน้นการบริโภคภายในประเทศ การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ การลงทุนภาคเอกชน และ ภาคการส่งออกและท่องเที่ยว ดังนี้ (ดูตารางที่ 2)

- โครงการเพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ ที่เน้นกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยและลดค่าครองชีพของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุ โดยเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนโดยตรงรวมถึงลดภาระค่าครองชีพเพื่อให้ประชาชนมีเงินเหลือในการใช้จ่ายใช้สอยสินค้าและบริการอื่น ๆ มากขึ้น เช่น โครงการเช็คช่วยชาติ โครงการประกันราคาพืชผล โครงการเบียดต้นทุน โครงการส่งเสริมอสม. โครงการ 5 มาตรการ 6 เดือนลดค่าครองชีพ และโครงการธงฟ้าช่วยประชาชน
- โครงการด้านการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการจ้างงานและรายได้ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชนบท อาทิ โครงการเรียนฟรี 15 ปี โครงการต้นกล้าอาชีพ โครงการชุมชนพอเพียง โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร โครงการถนนปลอดฝุ่น โครงการปรับปรุงสถานีอนามัยและที่พักอาศัยตำรวจชั้นประทวนทั่วประเทศ
- โครงการด้านการลงทุนภาคเอกชน เน้นให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมภาคเอกชนเพื่อลดการปลดพนักงาน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการลงทุนใช้จ่ายเพื่อสร้างงานในระบบเศรษฐกิจ อาทิ โครงการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้จากการซื้ออสังหาริมทรัพย์ โครงการค้ำประกันสินเชื่อของ บยส. เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โครงการส่งเสริม SMEs โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร และมาตรการลดภาษีให้แก่ SMEs และวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งการงดเก็บภาษีจากการปรับโครงสร้างหนี้ภาคเอกชน
- โครงการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากภาวะหดตัวของภาคส่งออกและการท่องเที่ยวโดยเน้นช่วยเหลือภาคส่งออกและการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤติเศรษฐกิจโลก เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและลดความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของผู้ส่งออก อาทิ โครงการรับประกันความเสี่ยงให้แก่ผู้ส่งออก โดยการขยายการรับประกันการส่งออกให้ผู้ประกอบการในวงเงิน 150,000 ล้านบาท เป็นเวลา 3 ปี โครงการฟื้นฟูความเชื่อมั่นประเทศไทย โดยการจัดกิจกรรมเผยแพร่ภาพลักษณ์เพื่อชักชวนนักท่องเที่ยวและนักลงทุนให้เดินทางมายังประเทศไทย โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับภูมิทัศน์และระบบรักษาความปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ

รวมถึงการยกเว้นค่าธรรมเนียมวีซ่า 3 เดือน ตลอดจนลดค่าธรรมเนียม Landing Fee ยกเว้นค่าเข้าชมอุทยานฯ และกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยค่าใช้จ่ายจากการอบรมสัมมนาสามารถหักภาษีได้ 2 เท่า เป็นต้น

มาตรการระยะแรกส่วนใหญ่เป็นการโอนเงินเพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้ประชาชน ทั้งการแจกเช็คช่วยชาติให้กับผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้ไม่เกิน 15,000บาท หรือ เงินให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งทางรัฐบาลได้ประเมินว่าทำให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบกว่า 100,000 ล้านบาท

ตารางที่ 2 โครงการต่าง ๆ ในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะแรก

โครงการเพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ	โครงการด้านการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ
เช็คช่วยชาติ	เรียนฟรี 15 ปี
5 มาตรการ 6 เดือนลดค่าครองชีพ	ต้นกล้าอาชีพ
ธงฟ้าช่วยประชาชน	ชุมชนพอเพียง
ส่งเสริม อสม.	พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
เบี้ยกตัญญู	ถนนปลอดฝุ่น
ประกันราคาพืชผล	ที่พักราคาย่อมเยาตรวจชั้นประทวน
	ปรับปรุงสถานีอนามัย

โครงการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน	โครงการเพื่อช่วยเหลือภาคการส่งออกและท่องเที่ยว
สนับสนุนการพัฒนา SMEs	รับประกันความเสี่ยงให้ผู้ส่งออก
ลดหย่อนภาษีเงินได้การซื้ออสังหาริมทรัพย์	ฟื้นฟูความเชื่อมั่นประเทศไทย
ค่าประกันสินเชื่อ SMEs	สนับสนุนการท่องเที่ยว
ลดภาษีให้ SMEs และวิสาหกิจชุมชน	ยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าวีซ่าและ Landing fee
งดเก็บภาษีจากการปรับโครงสร้างหนี้	ค่าใช้จ่ายอบรมสัมมนาหักภาษีได้ 2 เท่า

นอกจากนี้ รัฐบาลได้เริ่มแผนกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่สอง (Stimulus Package 2 หรือ SP2) ซึ่งรู้จักกันในชื่อ **แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง พ.ศ. 2553 ถึง 2555** ระยะเวลาในการลงทุน 3 ปี วงเงินรวม 1,431,330 ล้านบาท แบ่งแยกได้เป็น โครงการที่รัฐบาลรับภาระการลงทุน วงเงินลงทุนรวม 1,110,168 ล้านบาท และโครงการที่รัฐวิสาหกิจรับภาระการลงทุนเอง มีวงเงินลงทุนรวม 321,162 ล้านบาท โดยจะเน้นการลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นการสร้างงานและเสริมสร้าง

ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ซึ่งรัฐบาลจะพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน และลดการพึ่งพาทรัพยากรน้ำมันจากต่างประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลมีแผนจะลงทุน ในช่วง 3 ปีข้างหน้า เพื่อสร้างงานและรองรับผู้ว่างงานจากภาวะเศรษฐกิจหดตัว รวมทั้งยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ทั้งในด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรน้ำ ด้านการเกษตร ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข และด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (creative economy)

ในระยะกลางช่วง 15 เดือนข้างหน้า รัฐบาลจะเน้นการลงทุนในโครงการเพื่อรองรับภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบรุนแรง โดยให้ความสำคัญกับโครงการที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและทัน่วงที่มีโอกาสสร้างไหล (คอรัปชั่น) น้อยที่สุด รวมทั้งมีการใช้สินค้าและวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ เพื่อทำให้มั่นใจว่าเม็ดเงินของการลงทุนดังกล่าวคงอยู่ในประเทศ และโครงการที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ครอบคลุมในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิดการจ้างงานในชนบทเพื่อรองรับแรงงานที่จะย้ายกลับถิ่นฐานจากการหดตัวของภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

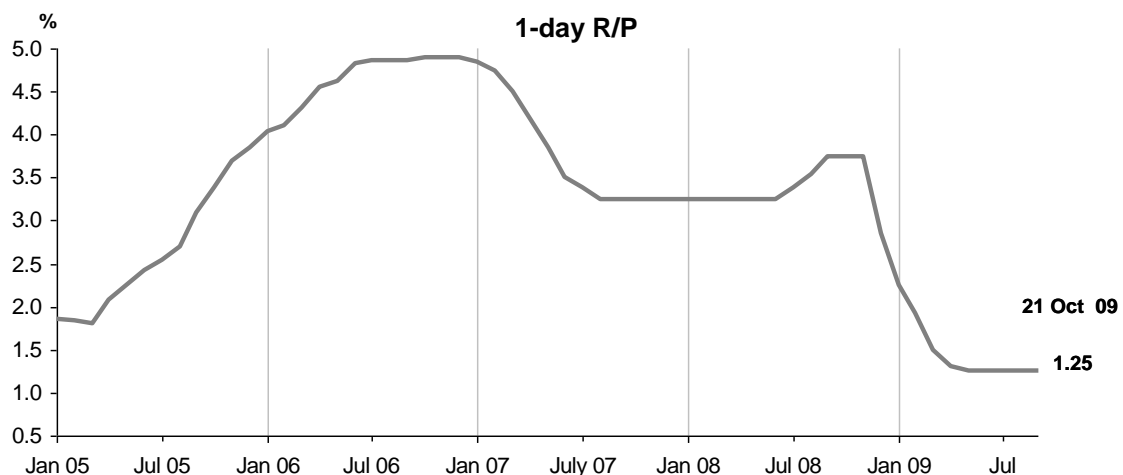
สำหรับการลงทุนในระยะยาว เป้าหมายหลัก คือการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืนตามแผนการพัฒนาทั้ง 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการกระจายน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับภาคเกษตรและอุตสาหกรรม
- 2) การปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้ทันสมัยในระดับสากล เพื่อลดต้นทุนและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในภูมิภาค
- 3) การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการฟื้นฟูภาพลักษณ์และส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ รวมทั้งการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม เพื่อให้การท่องเที่ยวยังคงเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศอย่างยั่งยืน
- 4) การพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ครอบคลุม 4 ด้านคือ มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ งานฝีมือและออกแบบงานศิลปะ และงานด้านสื่อและสิ่งพิมพ์
- 5) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบให้ทันสมัย (Education Modernization Program) รวมทั้งปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาทักษะการผลิตและการใช้เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้
- 6) การปฏิรูปคุณภาพระบบสาธารณสุขเพื่อลดต้นทุนการรักษาพยาบาลในระยะยาว

- 7) การลงทุนเพื่อการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับชุมชนและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับการบริการพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่พอเพียงทั่วถึงโดยมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเพิ่มขึ้น สร้างอาชีพและรายได้ของชุมชนในระยะยาว

สำหรับด้านนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2551 มีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 1.0 ต่อปี จากร้อยละ 3.75 เป็นร้อยละ 2.75 ต่อปี และทยอยปรับลดอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2552 มีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.75 ต่อปี จากร้อยละ 2.75 เป็นร้อยละ 2.0 ต่อปี ต่อมาเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552 คณะกรรมการฯมีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.5 ต่อปี จากร้อยละ 2.0 เป็นร้อยละ 1.5 ต่อปี และครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2552 คณะกรรมการฯมีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.25 ต่อปี จากร้อยละ 1.5 เป็นร้อยละ 1.25 ต่อปี โดยใช้ระยะเวลาไม่ถึง 5 เดือนปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายไปทั้งสิ้นร้อยละ 2.5 จนเหลือร้อยละ 1.25 และคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในเวลาต่อมา และล่าสุดเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2552 คณะกรรมการนโยบายการเงินมีมติให้คงระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.25 ต่อปี ดังแสดงในรูปที่ 9 เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย มีแนวโน้มจะปรับตัวดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามแรงส่งของเศรษฐกิจโลกและผลจา กมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐและนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นสำคัญ นอกจากนี้ หากเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวได้ต่อเนื่องและแรงกระตุ้นจากมาตรการทางด้านการคลังเริ่มส่งผลมากขึ้น จะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไปภายใต้ภาวะเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ

รูปที่ 9 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย



Source: Bank of Thailand

การปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลให้ดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ย 4 ธนาคารใหญ่ ลดลงจากร้อยละ 6.75 เหลือร้อยละ 5.86 ในปัจจุบัน ซึ่งได้ช่วยผ่อนคลายปัญหาด้านต้นทุนทางการเงินและภาระดอกเบี้ยของผู้ผลิตและผู้บริโภค

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินกับผู้ประกอบการผ่านการค้ำประกันสินเชื่อ (Credit guarantee) โดยบริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เพื่อเป็นการปล่อยสภาพคล่องที่ล้นระบบออกสู่ตลาด รวมทั้งเป็นการดูแลสภาพคล่องและการขยายสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2553

สำหรับแนวโน้มของเศรษฐกิจโลกในปี 2553 เริ่มมีสัญญาณ ที่ชี้ให้เห็น การปรับตัวที่ดีขึ้นทั้งภาคการผลิต และคำสั่งซื้อสะท้อนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปีหน้า สอดคล้องกับการประมาณการ ทั้งจาก IMF และ Consensus โดยล่าสุดได้ปรับเพิ่มประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2553 ขึ้น (ตารางที่ 3) ดังนี้

ในเดือนตุลาคม 2552 IMF ได้ปรับเพิ่มประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก (World output) ในปี 2553 ขึ้นมาเป็นร้อยละ 3.1 จากเดิมที่เคยประมาณการไว้ที่ร้อยละ 2.5 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2552 สำหรับการคาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โลกในปี 2552 IMF คาดการณ์ไว้ที่เฉลี่ยทั้งปีติดลบร้อยละ 1.1 จากที่เคยคาดการณ์ไว้ที่ติดลบร้อยละ 1.4

นอกจากนี้ IMF ยังได้ปรับเพิ่มประมาณการการขยายตัวของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่สำคัญๆ ในปี 2553 เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาจะขยายตัวร้อยละ 1.5 จากเดิมที่เคยประมาณการไว้ร้อยละ 0.8 ประเทศสหภาพยุโรป (Euro zone) จะขยายตัวร้อยละ 0.3 จากเดิมที่ประมาณการไว้ว่าจะหดตัวร้อยละ 0.3 และประเทศจีนจะขยายตัวร้อยละ 9.0 จากเดิมที่ประมาณการไว้ร้อยละ 8.5 สำหรับประเทศญี่ปุ่น IMF ยังคงประมาณการการขยายตัวร้อยละ 1.7 เท่าเดิมที่เคยประมาณการไว้

ส่วนการคาดการณ์ล่าสุดของ Consensus ในเดือนสิงหาคม 2552 ซึ่งรวบรวมข้อมูลการประมาณการของแหล่งคาดการณ์ต่างๆ อาทิ JP Morgan Chase Barclays capital และ Goldman Sachs Asia ได้ปรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจโลก ในปี 2553 ไว้เช่นกันโดยคาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวร้อยละ 2.3 จากเดิมที่ประมาณการไว้ร้อยละ 1.9 ในเดือนเมษายน 2552

ขณะที่ Consensus ได้ปรับเพิ่มประมาณการของเศรษฐกิจประเทศต่างๆ ในปี 2553 เช่น ประเทศสหรัฐจากที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.8 เป็นร้อยละ 2.3 ประเทศสหภาพยุโรปจากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 0.3 เป็นร้อยละ 0.6 ประเทศญี่ปุ่นจากขยายตัวร้อยละ 0.8 เป็นร้อยละ 1.3 และประเทศจีนจากขยายตัวร้อยละ 8.3 เป็นร้อยละ 9.3 เป็นต้น

นอกจากนี้ในเดือนมิถุนายน 2552 ธนาคารโลก (World Bank) ได้มีการประมาณการเศรษฐกิจโลกในปี 2553 ว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.0 ขณะที่คาดการณ์ว่าทั้งปี 2552 เศรษฐกิจโลกจะหดตัวที่ร้อยละ 2.9

ตารางที่ 3 ประมาณการเศรษฐกิจโลกจาก IMF Consensus และ World Bank

Country	2009					2010				
	IMF		Consensus		World Bank	IMF		Consensus		World Bank
	Jul 09	Oct 09	Apr 09	Aug 09	Jun 09	Jul 09	Oct 09	Apr 09	Aug 09	Jun 09
World Output	-1.4	-1.1			-2.9	2.5	3.1	1.9	2.3	2.0
G3										
US	-2.6		-2.7	-2.6	-3.0	0.8	1.5	1.8	2.3	1.8
Euro zone	-4.8		-3.4	-4.3	-4.5	-0.3	0.3	0.3	0.6	0.5
Japan	-6.0		-6.3	-6.1	-6.8	1.7	1.7	0.8	1.3	1.0
China	7.5		7.0	8.3	6.5	8.5	9.0	8.3	9.3	7.5
Thailand			-3.4	-3.8	-3.2			2.9	3.5	2.2

จากการคาดการณ์ของแหล่งต่างๆ พบว่า ภาวะเศรษฐกิจโลกในปี 2553 มีทิศทางปรับตัวดีขึ้นจากปี 2552 เป็นผลจากมาตรการต่างๆ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของทุกประเทศทั้งการใช้จ่ายอย่างมากของภาครัฐ และการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของทุกประเทศ ทำให้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เริ่มบรรเทาเบาบางลงและเริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจไทย ขณะนี้เริ่มมีแนวโน้มของการฟื้นตัวที่ชัดเจนมากขึ้น โดยข้อมูลเศรษฐกิจตั้งแต่สิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2552 เป็นต้นมา รวมถึงข้อมูลในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคมก็ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้คาดว่า ไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 เศรษฐกิจไทยจะหดตัวน้อยกว่าไตรมาสที่ 2 โดยคาดว่าจะหดตัวในช่วงร้อยละ 3.0 ถึง 3.5 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน และในไตรมาสสุดท้ายของปีนี้เศรษฐกิจไทยจะมีแนวโน้มกลับมาขยายตัว

ขณะที่แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2553 คาดว่า เศรษฐกิจไทยจะกลับมาขยายตัวได้ในที่สุด อันเป็นผลจากแรงเสริมของมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการฟื้นตัวของภาคอุตสาหกรรมการผลิต อันเป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า สอดคล้องกับการคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของหลายฝ่ายทั้งในและต่างประเทศ อาทิ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ธนาคารโลก และ Consensus ดังนี้

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2552 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) คาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP) ปี 2552 ไว้ที่เฉลี่ยติดลบร้อยละ 3.0 ตามที่เคยประเมินไว้ในเดือนมิถุนายน 2552 โดยคาดว่าเศรษฐกิจจะยังคงติดลบในช่วงร้อยละ 3.0 ถึง 4.0 ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 ก่อนที่จะพลิกฟื้นตัวกลับมาเป็นบวกได้ในช่วงร้อยละ 3.0 ถึง 4.0 ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2552

หลังจากนั้นคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นและเติบโตอย่างต่อเนื่อง จึงคาดการณ์เศรษฐกิจไทยในปี 2553 ว่า GDP จะกลับมาขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.5 ถึง 4.1 เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2552 ที่คาดว่าทั้งปีเศรษฐกิจจะขยายตัวติดลบร้อยละ 3.0 โดยจะได้รับแรงหนุนจากการใช้จ่ายของภาครัฐภายใต้กรอบงบประมาณขาดดุล และรายจ่ายลงทุนของภาครัฐภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ทำให้คาดว่าการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวได้ร้อยละ 8.2

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการประมาณการเศรษฐกิจไทยล่าสุดในรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อเดือนกรกฎาคม 2552 โดยคาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2553 จะขยายตัวในช่วงร้อยละ 3.0 ถึง 5.0 จากเดิมที่เคยประมาณการในเดือนเมษายนไว้ในช่วงร้อยละ 1.5 ถึง 3.5 แสดงถึงแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย (Growth momentum) มีทิศทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับลดประมาณการเศรษฐกิจ (GDP growth) ของทั้งปี 2552 ลงจากหดตัวในช่วงร้อยละ 3.5 ถึงร้อยละ 1.5 เป็นหดตัวร้อยละ 4.5 ถึงร้อยละ 3.0 เนื่องจาก GDP ในไตรมาสแรกของปี 2552 หดตัวมากกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิม

ธนาคารโลกได้ประมาณการเศรษฐกิจไทยเมื่อเดือนมิถุนายน 2552 ว่าทั้งปี 2552 เศรษฐกิจไทยจะหดตัวร้อยละ 3.2 หลังจากนั้นในปี 2553 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวร้อยละ 2.2

Consensus ประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยเมื่อเดือนสิงหาคม 2552 ว่า ในปี 2553 ประเทศไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.5 จากเดิมที่ประมาณการไว้ร้อยละ 2.9 โดยในไตรมาสแรก ของปี 2553 ขยายตัวร้อยละ 3.2 หลังจากนั้นในไตรมาสที่ 2 และ 3 ขยายตัวร้อยละ 3.3 และ 3.0 ตามลำดับ และในไตรมาสสุดท้ายของปี 2553 ขยายตัวร้อยละ 3.1

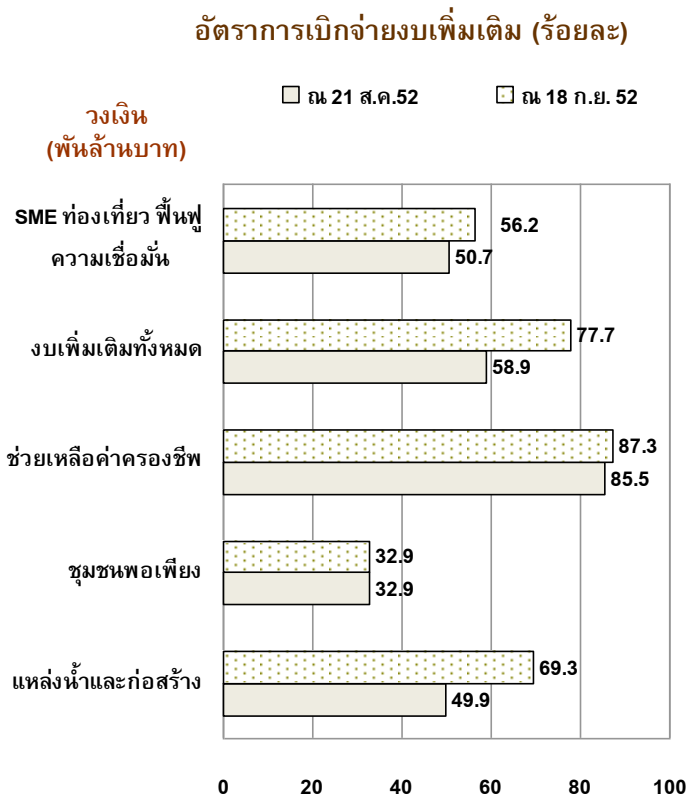
สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2552 คาดว่าในไตรมาสที่ 3 จะหดตัวร้อยละ 3.8 และกลับมาขยายตัวร้อยละ 0.9 ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2552 ทำให้คาดว่าทั้งปี 2552 เศรษฐกิจไทยจะหดตัวร้อยละ 3.8

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยจะมีความเป็นไปได้สูงตามที่คาดการณ์นั้น มาจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในประเทศที่เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อาทิ

ประการแรก การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย อาทิ สหรัฐฯ และ จีน ซึ่งจะส่งผลให้การส่งออกของไทยหดตัวในอัตราที่ชะลอลง และถ้าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกมีความต่อเนื่องจะทำให้การส่งออกกลับมาขยายตัวได้อีกครั้ง

ประการที่สอง การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของภาครัฐ โดยเฉพาะการเร่งดำเนินการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่จะมาช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในช่วงที่เหลือของปี หลังจากที่การใช้จ่ายภาคเอกชนยังฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่ โดยแผนกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะแรกได้เบิกจ่ายไปแล้วประมาณร้อยละ 60 ผ่านช่องทางต่างๆ ดังแสดงในรูปที่ 10 โดยเฉพาะเงินโอนเพื่อกระตุ้นการบริโภค ซึ่งเป็นงบประมาณที่สามารถอัดฉีดเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

รูปที่ 10 อัตราการเบิกจ่ายงบประมาณเพิ่มเติม



ที่มา: รวบรวมจากกรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 18 ก.ย.52

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยยังมีปัจจัยเสี่ยง (Risk to growth) จากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศซึ่งอาจจะส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ อาทิ

ประการแรก ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ ที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน และกลุ่มผู้คัดค้านอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล ทำให้เกิดความเคลือบแคลงใจ และจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ผู้บริโภค รวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ประการที่สอง ถึงแม้ว่าภาครัฐได้มีการออกมาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจทั้ง SP 1 และ SP 2 แต่หากรัฐบาล ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจได้ตามเป้าหมาย ที่วางไว้

โดยเฉพาะงบลงทุนตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง หรือหากเบิกจ่ายได้ล่าช้าจากปัญหาเสถียรภาพทางการเงิน จะทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ดังนั้น ทุกฝ่ายควรติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เพราะอาจจะมีกรณีรั่วไหลหรือเกิดการคอร์รัปชันได้ นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลของประสิทธิภาพของมาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศระยะที่ 2 เป็นระยะๆ

ประการที่สาม ภาระหนี้สาธารณะของภาครัฐ จากการที่รัฐบาลได้ออกมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ส่งผลให้ภาระหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น โดยยอดหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2552 มีจำนวน 3,984,377 ล้านบาท หรือร้อยละ 45.35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยยอดหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง 2,589,542 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน 1,090,998 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินที่รัฐบาลค้ำประกัน 204,817 ล้านบาท และหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน 99,020 ล้านบาท

ตามแผนกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ 2 ที่นำเงินไปลงทุนในโครงการพื้นฐานต่างๆ เช่น โครงการขนส่ง ทั้งสร้างถนน สร้างรถไฟฟ้า ซึ่งใช้เม็ดเงินกว่า 571,000 ล้านบาท โครงการด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร โครงการด้านการศึกษา โครงการสาธารณสุข และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว ที่รัฐบาลคาดว่าจะทำให้เกิดการจ้างงานได้กว่า 2,000,000 คน และช่วยเพิ่มความสามารถการแข่งขันให้กับประเทศในระยะยาว มาตรการดังกล่าว คาดว่าจะส่งผลให้หนี้สาธารณะของประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.35 ของ GDP ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2552 เพิ่มขึ้นไปถึงร้อยละ 60 ของ GDP ในปี 2556 ซึ่งเกินกรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ของ GDP และอาจจะมากกว่าร้อยละ 60 ของ GDP ในปี 2557 และอาจจะเป็นปัญหาในการชำระหนี้ของ ภาครัฐได้ ดังแสดงในรูปที่ 11

อย่างไรก็ตาม หากผลตอบแทนจากโครงการลงทุนมีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าที่จะทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดี ก็จะทำให้หนี้สาธารณะเริ่มลดลงได้ตั้งแต่ปี 2557 และลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 47.0 ของ GDP ในปี 2561 ในที่สุด

ประการที่สาม ปัจจัยเสี่ยงทางด้านความผันผวนของราคาน้ำมัน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งปัจจัยบวกหรือลบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในปี 2553 แนวโน้มของราคาน้ำมันจะอยู่ในช่วงขาขึ้นเนื่องจากอุปสงค์ของน้ำมันเริ่มปรับตัวสูงขึ้นหลังจากที่ภาคการผลิตเริ่มฟื้นตัวโดยมีการผลิตเพื่อชดเชยสต็อกสินค้าที่ลดลง โดยหากราคาน้ำมันมีแนวโน้มสูงขึ้นจะกระทบกับต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการ รวมทั้งการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อในอนาคต ซึ่งจะเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในอนาคต

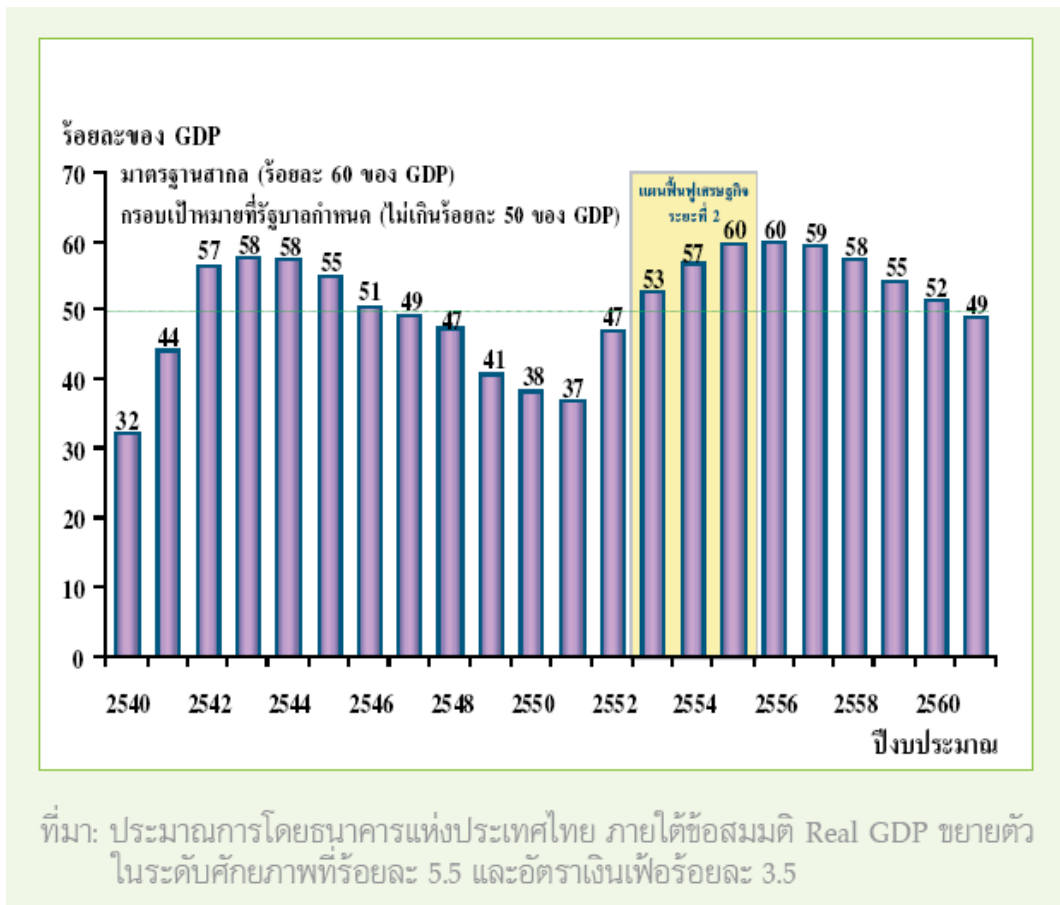
ประการที่สี่ ในด้านอัตราแลกเปลี่ยน ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐมีแนวโน้มอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในรูปที่ 12 เป็นผลมาจากเงินทุนไหลออกจากสหรัฐฯเป็นจำนวนมาก โดยเงินทุน

บางส่วนไหลเข้ามาในตลาดทุนของไทย ประกอบกับการที่ไทยมีฐานะการค่าที่เกินดุลเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯแข็งค่าขึ้น และหากค่าเงินบาทแข็งค่ามากกว่าประเทศคู่ค้าคู่แข่ง ก็อาจจะมีผลกระทบในทางลบต่อการส่งออก

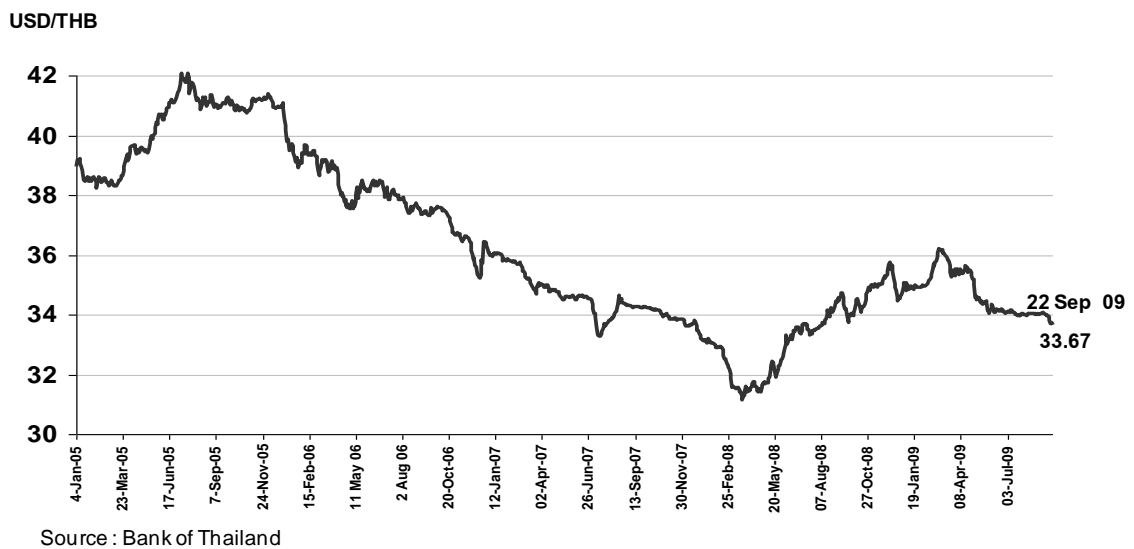
ประการสุดท้าย การที่ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2552 ให้นหน่วยงานของรัฐสั่งระงับโครงการหรือกิจกรรมการลงทุน 76 โครงการซึ่งมีวงเงินลงทุนรวมกันถึง 4 แสนล้านบาท ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ยกเว้นโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับใบอนุญาตก่อนวันประกาศใช้ บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ต้องทำ EIA ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2552

การสั่งระงับโครงการในพื้นที่ดังกล่าวสืบเนื่องจาก ปัญหาการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และชีวอนามัย เช่น ผลกระทบด้านคุณภาพอากาศ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ และการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมประเภท ปิโตรเคมี การกลั่นน้ำมัน เคมีภัณฑ์ เหล็กและโลหะ การระงับโครงการ 76 โครงการดังกล่าว จึงอาจส่งผลเสียต่อการส่งออกของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี รวมทั้ง ก่อให้เกิดการชะลอการลงทุนของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในที่สุด

รูปที่ 11 หนี้สาธารณะ ต่อ GDP



รูปที่ 12 อัตราแลกเปลี่ยน (USD/THB)



เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. สถิติเศรษฐกิจและการเงิน. รายเดือน 2552.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ ฉบับเดือนสิงหาคม 2552.

Asia Pacific Consensus forecasts, Survey date, August 10, 2009.

www.bot.or.th

www.chuaichart.com

www.nesdb.go.th

www.thaiblognews.com

www.bloomberg.com/news/worldwide

www.siamarchives.com

<http://thainews.prd.go.th/th/>